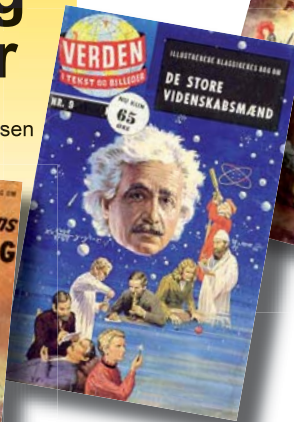

Verden i tekst og billeder

af Anders Hjorth-Jørgensen

1958-1961 udgav Gilberton *The World Around Us*. Serien, der havde Roberta Strauss som redaktør (se side 62) tog fat i faglige emner og behandlede dem i populærvidenskabelig tegneserieform.

Den danske udgave, *Verden i tekst og billeder*, blev udgivet 1959-63 af Forlaget Illustrerede Klassikere med Stig Jensen som redaktør. Kun 26 af de oprindelige 36 *The World Around Us* udkom i Danmark. Til gengæld indeholder *Verden i tekst og billeder* nr. 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33 og 34 materiale, som ikke er udgivet i USA, men med copyright Gilberton. Indholdet i nr. 26 og 28 er dog stilen taget i betragtning produceret i USA men ikke udgivet her pga. Gilbertons produktionsstop i 1962. Således er Jack Kirby ansvarlig for siderne 21-30 i nr. 28, *Havet*.

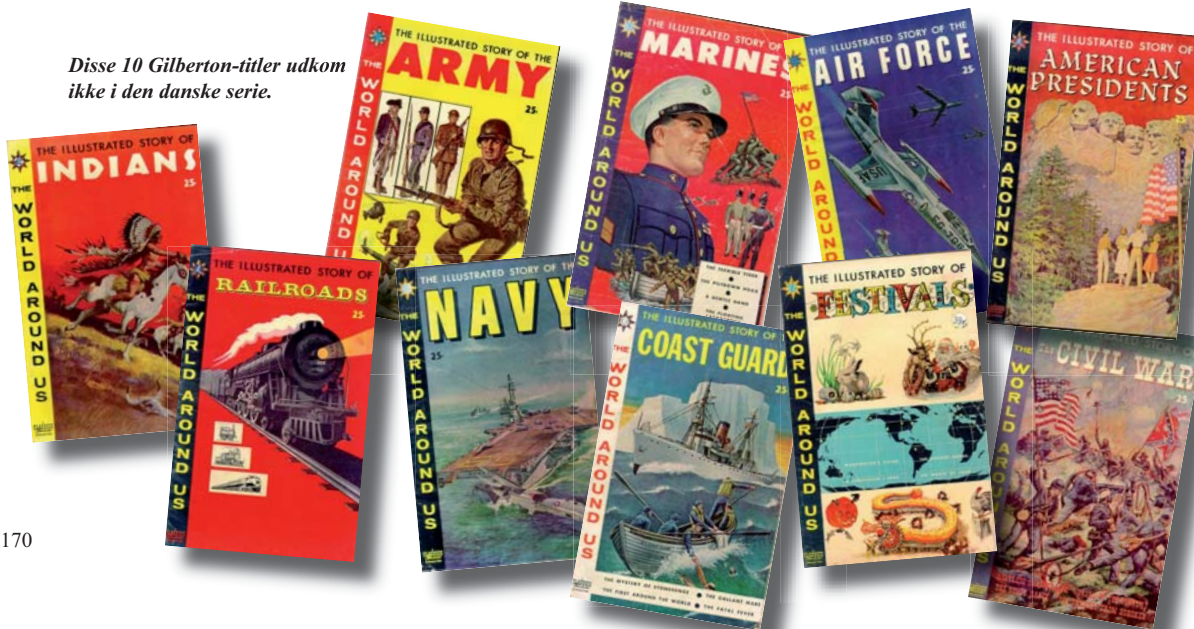
I de Gilberton-producerede hæfter i dansk oversættelse findes tegneserier af bl.a. Reed Crandall, George Evans, Sam Glanzman, Graham Ingels, Jack Kirby, Gerald McCann, Gray Morrow, Norman Nodel, John Tartaglione, Angelo Torres og Al Williamson.

På dansk udkom disse titler:

1. Flyvning
2. Pirater
3. Heste
4. Forhistoriske dyr
5. Rumfart
6. Hunde
7. Detektiven i arbejde

8. Riddertidens korstog
9. De store videnskabsmænd
10. Den franske revolution
11. Junglen
12. Fra runer til radio
13. Overtro og spøgelse
14. Opdagerfærd
15. Trylleri og magi
16. Bjerge. Bjergene besejres
17. Hvalfangst
18. Vikinger
19. Havets under
20. Jagt
21. Guld og ære
22. Spioner
23. Fiskeri
24. Berømte teenagere
25. Livet og lægekunsten
26. D-dag
27. Alle slags både
28. Havet
29. På flugt. Berømte flugthistorier
30. Liv på andre kloder
31. Nordvestpassagen
32. Djengis Khans rytterkrigere
33. Kosakkerne
34. Katastrofer

Disse 10 Gilberton-titler udkom ikke i den danske serie.

Illustrerede KLASSIKERE

De bedste fortællinger af
verdens største forfattere

NR.

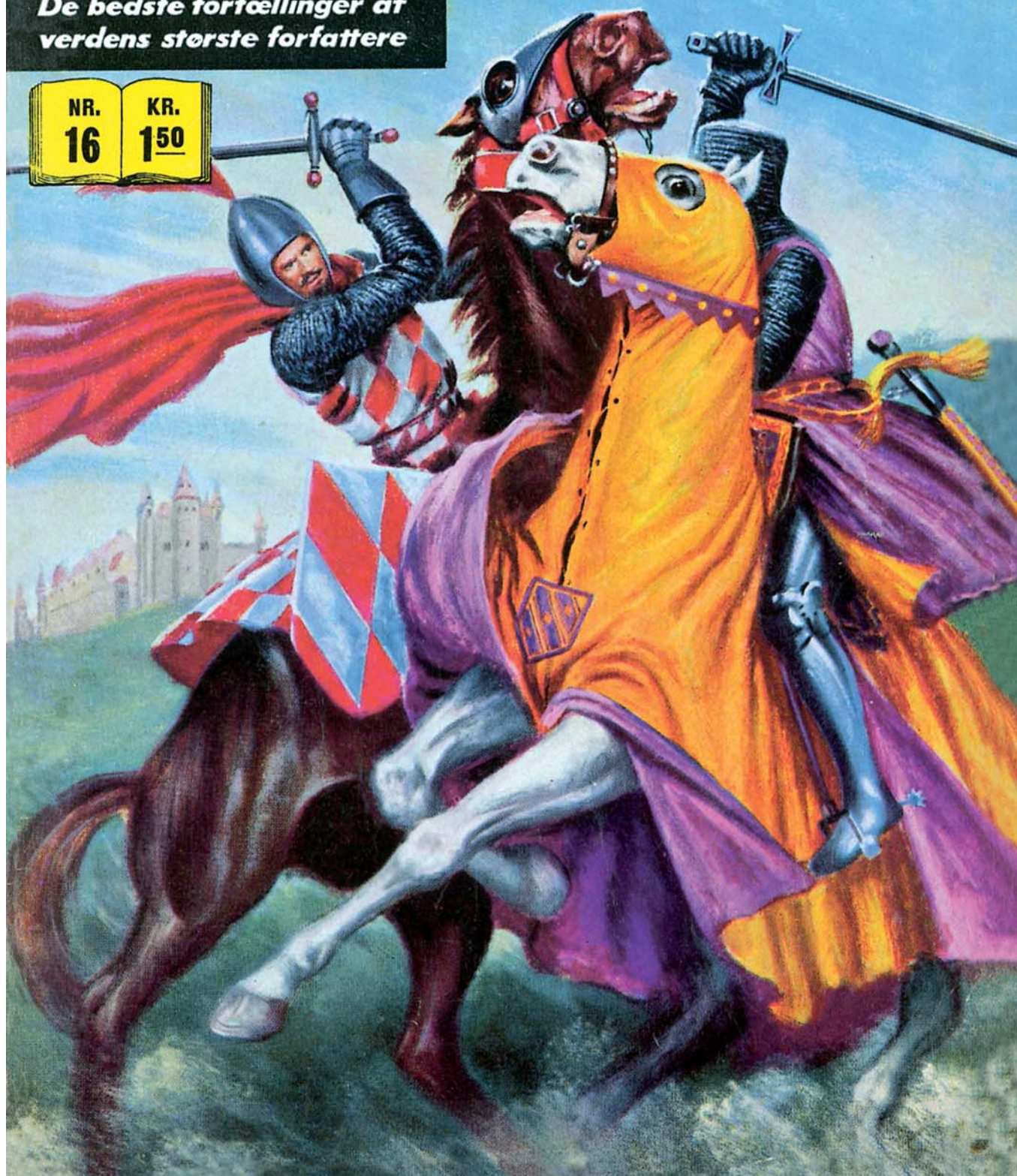
16

KR.

150

WALTER SCOTT

TALISMANEN

Det tredje korstog, som fandt sted 1189-92, kaldes også "kongernes korstog". Handlingen i *Talismanen* udspilles indenfor en kort periode under dette korstog.

KORSTOGENE

Historisk set er korstogene en række felttog, som kristne, europæiske stater med pavens godkendelse iværksatte fra 11. til 13. århundrede for at sikre kristen kontrol over Jerusalem og Det Hellige Land. Indtil 1060'erne havde det ikke været noget problem, at området var under muslimsk kontrol, men med begyndende overfald på kristne pilgrimme på vej mod Jerusalem og med Gravkirken spærret af muslimer, trådte den daværende pave, Urban 2., i karakter. Efter en tale i Clermont i Frankrig, hvor han opfordrede europæerne til med korset som tegn at generobre Den Hellige Stad, Jerusalem, blev det første korstog indledt i 1095. Det varede til 1099, hvor Jerusalem blev erobret. Det andet korstog foregik 1147-49. Opildnet af den politisk indflydelsesrige munk Bernhard af Clairvaux gik den franske konge, Louis 7., i

Engang under det 3. korstog!

af Anders Hjorth-Jørgensen

Sir Walter Scott

spidsen for en korsridderhær, som skulle undsætte kristne områder i Syrien, som var erobret under det første korstog.

Da muslimske styrker under den ægyptiske sultan Saladdin i 1187 tilbageerobrede Jerusalem, var der grundlag for et tredje korstog. I

spidsen for det stod den engelske konge, Richard Løvehjerte, den franske, Filip 2. August, og den tysk-romerske, Frederik Barbarossa - deraf benævnelsen "kongernes korstog".

Frederik Barbarossa druknede 1190 og blev efterfulgt på den tysk-romerske trone af ærkehertug Leopold. I 1191 drog han med titel af kejser Leopold 5. hjem som Richards fjende. Senere tog han sidstnævnte som sin fange, da denne var på vej hjem til England. Men det er en ganske anden historie, som bl.a. berøres i en slags efterfølger til *Talismanen* - også skrevet af Walter Scott - *Ivanhoe* (*Illustrerede Klassikere* nr. 38).

WALTER SCOTT

Talismanens forfatter blev født i Edinburgh i 1771 som søn af en sagfører. Under opvæksten overlevede han i 1773 et polioangreb, som imidlertid lammede ham i højre ben resten af livet. For at genoprette drengens helbred lod forældrene ham i en årrække bo hos bedsteforældrene på deres gård i Sandyknowe, hvor

Saladdin, som man forestillede sig den ægyptiske sultan i et illustreret europæisk skrift fra 1400-tallet.

Kopi af Richard Løvehjertes skjold

Richard Løvehjerte skildret i maleri fra 1300-tallet.

*Walter Scotts landejendom Abbotsford House nær Melrose i Skotland.
Håndmalet stålstik af E. Finden efter maleri af W. Westall,
trykt i Great Britain Illustrated, 1830.*

han stiftede bekendtskab med mange af de fortællinger og legender, som kom til at sætte præg på flere af hans værker.

Efter jurastudier ved universitetet i Edinburgh, fulgte han i faderens fodspor og blev advokat i den skotske hovedstad.

Som 25-årig begyndte Walter Scott at skrive. I første omgang oversatte og udgav han rimede udgaver af tyske ballader af Bürger i 1796 og udgav efterfølgende tre bind med skotske ballader, *The Minstrelsy of the Scottish Border* - det første tegn på hans interesse for skotsk historie med litterær indfaldsvinkel.

I 1797 giftede han sig med Margaret Charlotte Charpentier med hvem han de følgende år fik fem børn.

I ægteskabets første år havde Scott en rimelig indtægt gennem sin advokat-stilling og som dommer i Selkirk County. Det hjalp dog

også med, at hans hustru bragte en formue med ind i ægteskabet, samt at han så småt begyndte at tjene på sit forfatterskab.

I 1805 havde Walter Scott fundet en udgiver til sin poesi. *The Lay of the Last Minstrel* fra dette år skaffede ham berømmelse. De næste ti år udgav han en række andre digte, bl.a. *The Lady of the Lake* (*Illustrerede Klassikere* nr. 143), der udkom 1810.

Dahansudgiverkomudiøkonomiske problemer, besluttede Scott i 1814 at skrive en "kioskbasker". Resultatet blev romanen *Waverley*, som blev udgivet anonymt. Den handlede om Jacobiter-opstanden i 1745. En opstand, der endte med slaget ved Culloden i 1746, hvor en veludrustet engelsk hær nedslagtede de dårligt udrustede skotter.

Romanen blev en betydelig succes og i de følgende fem år skrev Walter

Scott en række nationalromantiske romaner - alle med udgangspunkt i skotsk historie.

Blandt disse fandt man bl.a. romanen om den skotske højlandshelt *Rob Roy* (*Illustrerede Klassikere* nr. 37). For ikke at skade sit ry som poet, bevarede han i disse år sin anonymitet ved at udgive romanerne under pseudonymet, "Forfatteren af Waverly".

Selv da det tydeligt fremgik, at det at stå frem ikke ville skade hans facade, fortsatte han med denne udgivelsespolitik - formodentlig for morskabs skyld.

I denne periode blev betegnelsen "Den mystiske troldmand fra nord" ofte brugt om den mystiske bestsellerforfatter.

I 1819 brød Walter Scott traditionen med kun at skrive om Skotland. Det år udgav han den romantiske, historiske roman *Ivanhoe* (*Illustrere-*

Walter Scott sammen med sine litterære venner på Abbotsford. Gengivelse af maleri fra 1849 af Thomas Faed - malet ud fra allerede eksisterende portrætter. Fra venstre til højre er det siddende: Thomas Thomson, James Ballantyne, Archibald Constable, Thomas Campbell, Tom Moore, Sir Adam Fergusson, Francis Jeffrey, William Wordsworth, John Gibson Lockhart, George Crabbe, Henry Mackenzie, Scott og (på skammel) James Hogg. Og stående: Sir Humphrey Davy, Sir David Wilkie, Sir William Allan, Prof. John Wilson.

rede Klassikere nr. 38), der udspiller sig i England i slutningen af det 12. århundrede ved Richard Løvehjertes hjemkomst til England og med Robin Hood som en væsentlig bifigur - og med den hjemvendte korsridder Ivanhoe som handlingens centrum. Også den blev en kæmpesucces, og ligesom det var tilfældet med *Waverley* blev også *Ivanhoe* fulgt af en række romaner i samme genre. Blandt disse *The Talisman* i 1825 som en del af to-bindsværket *Tales of the Crusaders*.

Da hans berømmelse til stadighed voksede i denne del af hans karriere, blev han adlet og kunne efterfølgende kalde sig Sir Walter Scott.

ABBOTSFORD HOUSE

Som dreng rejste Walter Scott med sin far fra Selkirk til Melrose i det skotske lavland, som senere dannede rammen om flere af hans romaner.

Et bestemt sted stoppede hans far altid hestevognen for at vise ham mindstenen for slaget ved Melrose i 1526. Tæt ved dette sted lå den lille gård Cartleyhole.

I 1811 købte Scott gården og indrettede den gradvist til et prægtigt herresæde, som med sine tårne og udbygninger minder om noget hentet ud af et eventyr.

Indvendig stråler solen gennem vinduer med farveståelende heraldik og rammer skinnende rustninger.

I stuerne står prægtige møbler og på væggene hænger fine malerier.

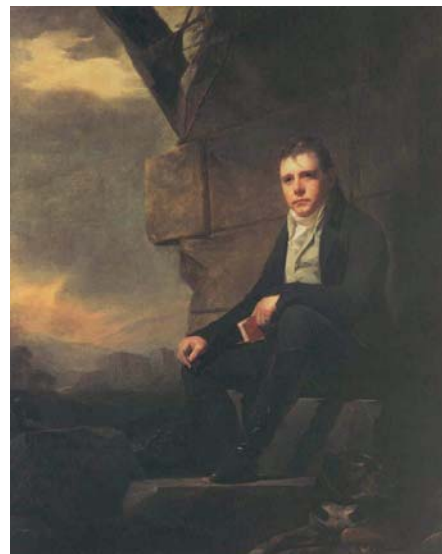
Paneleerne er af eg og cedetræ og de udskårne lofter er dekoreret med våbenskjolde i korrekte farver.

Omkring herresædet, som han navngav efter den vej, "abbots" (abbeder) brugte til klosteret i Melrose, erhvervede Scott sig 4 km² jordarealer.

Da hans forlag i 1825 var tæt på konkurs, gav han sin luksuriøse ejendom i pant mod at han og hans familie

kunne blive boende her. For Scotts vedkommende blev det indtil hans død den 21. september 1832.

Allerede i 1833 blev Abbotsford åbnet for publikum og fungerer den dag i dag som museum for og et strålende minde om Skotlands store nationalromantiske forfatter

Den skotske poet Walter Scott malet af Henry Raeburn i 1808

I USA blev *The Talisman* trykt i fire oplag. Hæftets indhold forblev uforandret i alle oplag med malet omslag og indhold tegnet af Henry C. Kiefer.

Udgivet første gang
i USA som *Classics Illustrated*
nr. 111 i september 1953.
Udgivet på dansk som
Illustrerede Klassikere nr. 16
i to oplag - det første i 1956.

Manus:
Kenneth W. Fitch

Tegninger:
Henry C. Kiefer

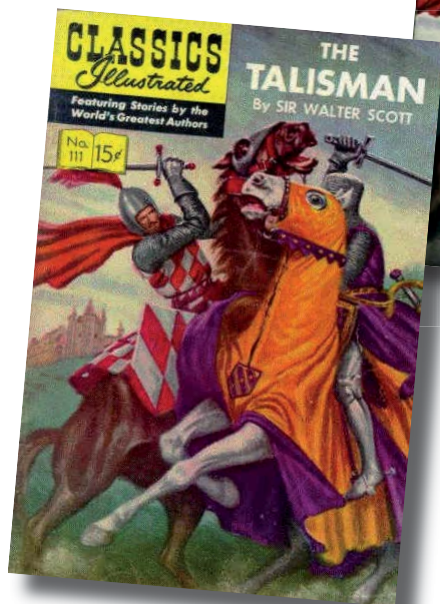
Henry C. Kiefer

– se biografi i bog 2 side 131

Kenneth W. Fitch

– se biografi i bog 2 side 11

Classics Illustrated udkom på en lang række sprog i Nord- og Sydamerika og Europa. Her ses den amerikanske, engelske, tyske og svenske udgave af *The Talisman*.

Den engelske tekst til
Walter Scotts *The Talisman*
kan downloades fra webadressen
<http://www.gutenberg.org/etext/1377>

THE TALISMAN

A TALE OF THE CRUSADERS

BY

SIR WALTER SCOTT, BART.

DAVID EARL OF HUNTINGDON.

EDINBURGH:
ADAM AND CHARLES BLACK.

*Titelblad til skotsk udgave
af The Talisman fra 1863.*